

Home / Srbi U RH / Kako Biti Srpkinja U Pakracu – ‘Bože Dragi, Jesmo Li Mi Zbilja Za Sve Krivi?’

SRBI U RH / 26/10/2025

Kako biti Srpkinja u Pakracu – ‘Bože dragi, jesmo li mi zbilja za sve krivi?’

Ana Romanić (snimio Lorik Sopi /Vida TV)

Nakon zadnjeg popisa stanovništva, Srbi su u Pakracu izgubili dvije važne političke pozicije – mjesta dožupana i zamjenika gradonačelnika. Iako ih ohrabruje otvaranje pakračke Srpske kuće, a potom i sjedišta slavonske eparhije SPC-a – gdje se na bogoslužju pomalo neočekivano našao i novi gradonačelnik Pakraca – Srbi koji žive u okolici grada gledaju kako se obnovljene kuće prodaju, a njihova sela pretvaraju u vikendice. “Jest da su Hrvati ali nisu loši ljudi”, komentira Ana Romanić iz sela Branešci, manjinska aktivistica i predsjednica udruge antifašista

Piše: Saša Paparella

“Vidi se po tim portalima, po dnevniku se vidi, tko gleda a gledamo svi, kad nam se smuča ugasimo; ali stalno smo mi krivi. Zašto to Bože dragi, zašto smo stalno mi krivi i ne valjamo mi Srbi. Jesmo li mi zbilja toliko loši?”, pita se **Ana Romanić**, predsjednica Udruženja antifašističkih boraca i antifašista Pakrac-Linik. Ana je također predsjednica Mijeće srpske nacionalne manjine Grada Pakraca i kandidatkinja SDSS-a na lokalnim

“Najprije sam bila predsjednica Mjesnog odbora, pa sam krenula na dalje i postala predsjednica našeg manjinskog vijeća i predsjednica antifašista Pakraca i Lipika. Uglavnom se bavim našom malom zajednicom, to mi je jedna inspiracija i jedno zadovoljstvo, jedva čekam da me zovu da ima nekih radnih akcija. Prije par godina su nam ukinuli MO, ne znam zašto”, kaže Ana.

Krhotine predratnog života teško je spojiti

Do 1991. živjela je u Pakracu, u kojem su Srbi tada bili relativna većina. Rat je ovdje bio vrlo brutalan, a grad je podijeljen u dva dijela. “Kad je počeo rat, u osmom mjesecu 1991., svi smo pobjegli iz Pakraca. A onda opet, u 12. mjesecu, imali smo kolinje, klali gicu, morali smo opet bježati, kažu ‘idu Slatinčani mora se bježati’, preko Kusionja, neke šume.

Ana se vratila u jedno selo blizu Pakraca, ali ne zadugo – nakon akcije Bljesak u svibnju 1995., svi Srbi su izbjegli. “Spakovala sam se i ja i svi, upali se i krenuli u kolonu, došli busevi, tko je imao auto išao je autom. Rekli su da moramo ići, iz dvorišta su nam otjerali aute, ja sam svoj pronašla jer mi je neki Hrvat poznanik rekao gdje je. Onda smo krenuli u kolonu i bježali. U Mačkovcu mi je crkao auto, od treme sam jedva krenula, sa svih strana su bili hrvatski vojnici. Završili smo u Gradišci i išli dalje preko koridora, ali u Srbiju nismo mogli nego su nas slali u Tovarnik – rečeno nam je da je zapadna Slavonija zamijenjena za istočnu, da bi se mi trebali tamo naseljavati. Ali za nas ni tamo nije bilo mjesta, pa sam otišla u Srbiju”.

Narednih godina počeli su se pomalo vraćati. “Kako sam živila u gradu i radila tako sam imala prijavu boravka, pa sam teškom mukom dobila obnovu ove kuće u Branešcima”.

Svaki kasniji dolazak u duboko traumatizirani Pakrac bio je vrlo neugodan. “Ja znam kad sam ja dolazila iz Tovarnika autobusom, zbog papira, gdje je autobusna stanica sad mi prelazimo preko malog mosta, završio je rat, civili nas dočekuju, beče se, pljuju, viču. Zbog tih provokacija ljudi su se prepali, izgubili volju da vrate”, kaže Ana.

S vremenom, otprilike 2010. godine, povratnicima je život u Pakracu postao lakši.

“Ne, više nema dobacivanja. Sad da li oni među sobom nešto tutkaju, da si u nekom društvu da bi netko rekao gdje one Srbende, bilo šta, to ne znam. Evo, jedan dečko u matičnom uredu, još mu je otac poginuo u ratu ali kad dođeš kod njega nema nikakve razlike, nema ovaj ili onaj, kad dođeš kod njega kao da si došao kod najvećeg Srbina, tako te lijepo prihvati!”, kaže Ana.

No krhotine bivšeg suživota nije uvijek bilo moguće spojiti. Tu ja prolazim a prolazi neka žena ali baš ne pozdravi, ne pozdravim ni ja jer me strah da ako prođem da me neće pljunuti. Mnogi su dobri ali nema ni njih puno, i njihovi su mladi otišli”.

logo

ZAGREB

PODZEMLJE & NADZEMLJE

ZELENO

LICE S NASLOVNICE

NEDODIRLJIVI

DOSJE

SHOP

SEARCH

Otvaranje Srpske kuće u Pakracu (foto: SNV)

Kaže da se, žele li dobiti posao, Srbi koji su članovi SDSS-a prvo moraju ispisati iz stranke.

Kako je bilo prije rata? "Prije rata? Kao rođena braća! Ja sam radila 13 godina u DIP-u Papuk, sve je miješano, svi smo išli jedni drugima za Božić, oni 25. mi 7., nije bilo nikakve razlike. I danas ima miješanih brakova, naši mladi se žene i udaju su isto tako, ali kad neki Srbin ženi Hrvaticu, postaje Hrvat po ženi, a ako se uda Srkinja za Hrvata, ona postaje Hrvatica".

Selo pretvoreno u vikend-naselje

Selo u kojem Ana danas živi Hrvatska vojska je oslobodila već u prvoj godini rata. "Oni su ovdje poharali odmah 1991., kad je počelo sve su popalili. Kud je ta stoka otišla, ljudi su imali svega, po šumama, odnijeli, opljačkali. Pokraj moje je bila nova kuća, čini se da su zavezali za stup pa cimali. Kuće su sve zapalile, od Pakraca do Požege 37 sela su tada uništena.

U ovom je selu ubijeno sedmero civila. Selo je spaljeno. Od 300 predratnih stanovnika, ostalo ih je svega 25. "Pretežno je to starija populacija, ja sam mlađa, samo jedan bračni par s blizancima je u selu cesti. Obnovljene kuće kupuju ljudi iz drugih gradova", kaže Ana.

Branešci se polako pretvaraju u vikend-naselje?

"Sad nas ima 25 ili 26 stalnih. Ima ih koji žive u Lipiku pa tu održavaju kuće, neki dolaze iz Australije, preko ljeta je življe, preko zime je mrtvo. Tu još malo koliko nas ima, neće se nitko vratiti od mladih. Sada su sve manje kuće prodane. Uglavnom ovi koji su kupili kuće ljudi su ok, jesu Hrvati ali ok ljudi, nije neki problem".

Ima li kakvih naznaka, hoće li selo dobiti asfalt? "Ne vjerujem, malo nas zanemaruje grad. Ne znam tko će tražiti i tko će dati. Tim se putevima ne služimo samo mi, ide šumarija koja nam je najviše rastrgala puteve. A kad se treba opremiti put kažu da nisu oni ništa krivi. Bila sam kod komunalnog redara, pitala da bager uredi i sanira jarak, kažu – 'ajde ti njih poslikaj'. A šta ako neki uzme neku štangu i oplete me s tim? Ovuda vikendima prolaze i lovci, i oni bi trebali reagirati na put. Kad bi se ovi koji su kupili kuće malo uključili, oni sad tjeraju nas, pa pitajte vi, pitajte vi, vi ste bliži njima, ipak imate veću vlast, mi smo mali, mi smo manjina", kaže Ana.

Dok vlasti obnavljaju crkve i kuće, lokalni antifašisti u Branešcima su sami, svojim novcem 2015. godine obnovili spomenik posvećen civilima, logorašima i partizanima stradalima u drugom svjetskom ratu. Spomenik je srušen nakon što je Hrvatska vojska 1991. zauzela selo. Ovdje je uklesano oko 150 imena. Skupljali smo komadiće ostale nakon miniranja, možda smo nekog i izostavili. To smo slagali, spajali, odradili uz pomoć mještana. Od grada dobijemo jako malo, 600 eura godišnje i ne možemo s tim ništa napraviti, jednu komemoraciju ili jednu feštu ili radnu akciju. Tako da sami održavamo spomenike, vijeće i stranka svi smo tu negdje, zajedno sve to odrađujemo..."

Ana redovito posjećuje sva mjesta stradanja. "Idemo i na katoličko groblje i braniteljsko, na red je to je jedno poštovanje, znači i mi poštujemo

koji karanfilić. Za njih nitko naš nije u tom ratu nastradao, a stradale su i poginule stotine”.

Novi gradonačelnik mijenja politiku prema Srbima

A kako je u samom Pakracu? Na zadnjem popisu stanovništva, Srbi su pali ispod 15 posto, s nekadašnjih 7.800 na 800, i izgubili mjesto dogradonačelnika. Istovremeno su u županiji Požeško-slavonskoj pali ispod pet posto, pa su, sukladno ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i to mjesto izgubili.

Lider pakračkih Srba ja **Nikola Ivanović**, bivši gradonačelnik i bivši zamjenik župana. Susjedna bjelovarsko-bilogorska županija zadržala je tu funkciju iako je i tamo broj Srba pao ispod pet posto, no u Pakracu je drugačija klima. Sada je, kao jedini Srbin, ušao u Gradsko vijeće, u koje se prvi puta ušao još 2013. Srbima je sada ostao samo još njegov mandat u gradskom vijeću.

“Nikola je svakako bio preopterećen, ali nastavit će rad kroz gradsko vijeće. Njegov prethodnik bio je u dva mandata dožupan, a kad mu je završio mandat, sve je napustio, evo ga prodaje med na pijaci. To nije u redu, eto ti Srbi, nismo mi kvalitetni, loši smo sami za sebe”, kaže Ana.

U centru grada je 2022. otvorena Srpska kuća, a po tom je modelu uskoro pokrenut čitav niz projekata izgradnje drugih srpskih kuća širom RH. Gradonačelnica se nije pojavila. “U našoj županiji kontinuirani je problem odnos lokalnih i regionalnih vlasti prema srpskoj zajednici. Nažalost, iako je ovo jedan od projekata koji je podržala Vlada RH, nitko od lokalnih i regionalnih vlasti nije došao na otvaranje ovog prostora” požalio se tada Ivanović.

Tesla jedini zaslužio ulicu

Ipak, u centru i dalje nema skoro niti jedne ulice nazvane po nekom Srbinu. Nazivi ulica u Pakracu promijenjeni su nakon početka domovinskog rata. Predstavnici srpske zajednice tada zbog teške ratne situacije na ovom području nisu mogli utjecati i biti u mogućnosti da svojim zamolbama pokušaju promijeniti tadašnje prijedloge. Na rubu grada ipak postoji Teslina ulica.

Postoje li u Pakracu odvojeni kafići? “Ne, zato što nas je ostalo premalo da popunimo jedan kafić”, kažu nam pakrački Srbi.

logo

ZAGREB

PODZEMLJE & NADZEMLJE

ZELENO

LICE S NASLOVNICE

NEDODIRLJIVI

DOSJE

SHOP

SEARCH

Vladika Jovan (foto: Saša Paparella)

No pomaka ipak ima. Nedavno je obnovljeni Saborni hram Svete trojice i Vladičanski dvor, sjedišta slavonske eparhije SPC-a. Doduše, na svečanosti otvorenja nije se pojavio nitko iz Pakračkog Lista, no došao je HDZ-ovac **Tomislav Novinc**, novi gradonačelnik Pakraca, prvi je koji je tom prilikom došao na pravoslavnu misu. I to u trenutku važnom za pakračke Srbe, prilikom nedavne svečanosti zbog obnove saborne crkve.

“Ta dva puta što se pojavio svaka mu čast, ne smijemo ga puno tlačiti da ne bude kriv. Ipak je pokazao neku svoju dobru volju. Bivšu gradonačelnicu smo uvijek zvali, a nikada nije došla niti bi poslala nekog svog zamjenika”, kaže Ana.

U Vladičanskom dvoru je nedavno održan koncert dvojica članova legendarnog američkog benda Tuxedomoon. Za to je zaslužan episkop pakračko-slavonski **Jovan Ćulibrk**, koji je u mladosti bio glazbeni kritičar. Novi vladika i novi gradonačelnik mogli bi od duboko podijeljenog grada ponovno stvoriti mjesto suživota.

(objavljeno 26.10.2025.)

Serijal 'Kako biti Srbin u Hrvatskoj' objavljuje se uz potporu Agencije za elektroničke medije (AEM) iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti

Share

Durmitor, posljednje utočište balkanskih pastira

Željko Lacković - pobunjeni Bandićev i Plenkovićev žetončić s liste DP-a

ZAGREB

PODZEMLJE & NADZEMLJE

ZELENO

LICE S NASLOVNICE

NEDODIRLJIVI

DOSJE

SHOP

SEARCH

RELATED POSTS

SRBI U RH

Kako biti Srbin u Zadru: U gradu koji je postao ekskluzivno hrvatski više nema mjesta ni za Vladana Desnicu

30/11/2025

SRBI U RH

Kako biti Srbin u Gračacu? 'Traktor na kojem sam 1995. kao beba otišao vratili smo u Liku'

29/11/2025

SRBI U RH

Kako biti Srbin u Vukovaru? 'Asimilacija je normalna pojava, ali ne ako se provodi pritiscima'

27/11/2025

SRBI U RH
U Splitu promoviran novi navijački moto: 'Podrška moćnome, a batine slabijem!'
05/11/2025

SRBI U RH

Kako biti Srпкиnja u Petrinji? 'Festival su nam zabranili, ali od kulturnog centra ne odustajemo!'

27/09/2025

SRBI U RH
Kako biti Srbin u Hrvatskoj?
27/08/2025

Zagrebi je medijski portal Hrvatskog centra za istraživačko novinarstvo i slobodu medija (HRCIN).

OIB: 68800865154, MB: 04325532
IBAN: HR9823600001102458120

Glavni urednik: Saša Paparella

novinari:

Ratko Bošković

Miroslav Edvin Habek

Nives Matijević

HRCIN, Matije Divkovića 7, 10090 Zagreb
info@zagrebi.hr

Članke možete komentirati na našoj **Facebook stranici**.

Zagrebi i ostale projekte HRCIN-a možete donirat na **linku**.